Donderdag, 13 Mei 1943 — DAGBLAD — 60ste Jaargang, No. 8900

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zondags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Adm.: Tel., 1550. Redactie Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Eiland Bonaire:
M. L. BOOI. Breedestraat, Kralendijk.

VOORSPEL DER INVASIE.

Onze Regering geeft opdracht tot verdediging tegen arrestatie.

Bommenregen op Duisburg.

Meer dan 1500 ton geworpen in hevigste aanval des oorlogs.

Vanmorgen nieuwe luchtaanvallen op Europa.

HET BEZOEK VAN CHURCHILL AAN WASHINGTON.

Het Witte Huis onthulde, dat Churchill drie der meest belangrijke leiders uit het Indische krijgsgebied met zich mee naar Washington bracht. Hierdoor was men van mening, dat Roosevelt en Churchill bij hun besprekingen vooral de strategie tegen Japan zullen overwegen.

In het gezelschap van Churchill bevonden zich Veldmaarschalk Sir Archibald P. Wavell, Opperbevelhebber van de Britse legerstrijdkrachten in Brits Indië.

Admiraal Sir James Somerville, Opperbevelhebber van de vlootstrijdkrachten in het Oosten welke hun basis te Ceylon hebben en Luchtmaarschalk Sir Richard Peirse, Opperbevelhebber van de luchtmacht in Brits Indië.

Hun aanwezigheid leende gewicht aan de mogelijkheid, dat Groot Brittannië en de Verenigde Staten nieuwe stappen zullen nemen om China bij te staan, misschien door een poging om de Birmaweg opnieuw te openen voor het aanvoeren van belangrijke voorraden.

Roosevelt heeft beloofd, dat China zal worden gebruikt als basis voor aanvallen op Japan zelf. Gezaghebbende peronen op het Witte Huis zeiden, dat geen Noordamerikaanse officieren uit het Brits Indische krijgsgebied — voor zover zij wisten — naar Washington gebracht zijn. Luitenant Generaal Joseph Stillwell, Bevelhebber der Noordamerikaanse strijdkrachten in China en Brits Indië en Generaal Majoor Claire Chennault, Bevelhebber der Noordamerikaanse luchtstrijdkrachten in China, bevonden zich echter kort geleden te Washington.

De mogelijkheid, dat een soort gezamenlijk zee-, land- en lucht-offensief tegen de Japanners zal worden ondernomen, moet dus niet opzij gezet worden.

Er is echter geen enkele aanwijzing om te zien, of een dergelijke stap de belangrijkste is, die thans door de Geallieerden wordt overwogen.

Er is geen reden om te geloven, dat de quaestie van een tweede front niet aan de orde van de dag is, omdat Churchill ook enkele der voornaamste adviseurs met zich meebracht, o.a. Generaal Sir Alan Brooke, Hoofd van de Imperiale Generale Staf, de Admiraal der Vloot Sir Dudley Pound, Eerste Zeelord, Lucht Hoofdmaarschalk Sir Charles Portal, Stafhoofd van de Luchtmacht, Lord Leshers Minister van Oorlogvervoer, Lord Cherwell, de statistische officier van den Premier, Luitenant Generaal Sir Hastings Ismay Chef Staf officier en adviseur van Churchill in zijn capaciteit als Minister van Defensie, en Brigadier E.I.C. Jacob van het oorlogscabinet (Washington, (AP) 12.5).

EDUARD BENESJ IN WASHINGTON AANGEKOMEN.

President Eduard Benesj van Tsjechoslowakije arriveerde om 16.45 uur B.W.T. in Washington voor een officieel bezoek aan President Franklin D. Roosevelt met Cordell Hull. Benesj kwam van New York, waar hij enkele dagen geleden arriveerde. Hij werd op het station verwelkomd door Cordell Hull en Ambassadeur Vladimir Hurban. Benesj werd direct naar het Witte Huis gebracht, waar hij Woensdagavond de gast van den President zou zijn. Zij zullen na-oorlogse plannen bespreken, welke waarschijnlijk een nauwe samenwerking zullen moeten omvatten tussen Sovjet-Rusland en een Bond van Europese landen (Washington, (AP) 12.5).

RUSSEN VERWACHTEN EEN TWEEDE FRONT.

In een vraaggesprek na de bekendmaking van Churchills bezoek aan Washington zeiden de Russen dit te beschouwen als een teken, dat in West-Europa een tweede front zal worden gevestigd (Moskou, (AP) 12.5).

VERNIETIGEND BOMBARDEMENT OP DUISBURG

Het volgende communiqué werd door het Britse Ministerie van Luchtvaart uitgegeven:

„In de afgelopen nacht hebben vliegtuigen van het Bommenwerperscommando de hevigste aanval van de oorlog gedaan met Duisburg als doel. Het zicht was goed en de eerste rapporten geven te kennen, dat de resultaten schitterend waren. 34 Onzer vliegtuigen worden vermist" (Londen, (AP) 13.5).

Gemeld wordt, dat Britse bommenwerpers in de afgelopen nacht de hevigste aanval van de oorlog gedaan hebben, toen zij meer dan 1500 ton aan bommen wierpen op het industrie-centrum Duisburg. 34 Bommenwerpers gingen verloren bij de aanval, de eerste grote op het Reich sedert de verpletterende aanval op Dortmund op 4 Mei. Duisburg ligt daar waar de Rijn en de Ruhr samenstromen. Het is een belangrijk vervoer- en verkeerscentrum met belangrijke oorlogsfabrieken.

De hevigste aanval voor die van de afgelopen nacht was op Keulen, een jaar geleden door duizend bommenwerpers. Toen gingen 44 vliegtuigen verloren. Duisburg werd het laatst aangevallen op 26 April toen 1350 ton aan springstoffen op de stad neerregende.

Een der voornaamste objecten was ongetwijfeld de belangrijke spoorbrug, die de Rijn te Duisburg overspant. Het vernietigen van dit bouwwerk zal nodig maken, dat Duitslands overbelaste spoorwegverkeer geheel zal moeten worden verlegd.

De aanval op Duisburg was een verpletterend hoogtepunt van het luchtoffensief, dat er steeds meer op gericht is om Hitler de middelen te ontnemen zijn legers over te plaatsen teneinde tegemoet te komen aan overweldigende aanvallen uit het Oosten, van de „zachte" Zuidelijke onderzijde en van Groot Britannië in het Westen.

Men neemt aan, dat de aanval van de afgelopen nacht de hevigste is in het tonnage van de geworpen bommen. Dit wil niet noodzakelijkerwijze zeggen, dat ook het grootste aantal vliegtuigen gebruikt is. De viermotorige bommenwerpers hebben ongeveer een ton bommen geworpen voor elke acre [een acre is 4047 vierkante meter — Red.] in de stad van 440.000 inwoners (Londen, (AP) 13.5).

SAMENROTTING TEGEN LAVALS RéGIME.

De „Gazette de Lausanne" deelde mede, dat 150 Fransen, waaronder vele regerings-autoriteiten te Vichy in hechtenis zijn gesteld op beschuldiging, dat zij samenrotten om het régime van Laval omver te werpen.

Men zeide, dat de Franse politie en de Duitse Gestapo ingrepen na het zenden van een brief door Hitler aan Pétain. In deze brief werd gewaarschuwd tegen het bestaan van een complot, dat „nog eén 13e December" zoekt. Dat was de datum in 1940, waarop Laval door Pétain uit de regering werd gezet. Admiraal René Platon, die in Maart laatstleden als Secretaris van Staat in het Ministerie van Buitenlandse Zaken werd ontslagen, zou tot de gearresteerden behoren (Bern, (AP) 12.5).

NOORDAMERIKAANSE TROEPEN OP CYPRUS.

Een bericht van de „Dagens Nyheter" uit Sofia deelde mede, dat een divisie-commandant van het Noordamerikaanse leger met zijn staf onlangs op Cyprus is aangekomen. Ook zouden zich Noordamerikaanse troepen bevinden onder de Geallieerde eenheden, die zich op het eiland ophopen voor een mogelijke invasie van de Balkan (Stockholm, (AP) 12.5).

URUGUAY BREEKT MET VICHY.

De Regering van Uruguay verbrak de betrekkingen met Vichy twee dagen na de aankomst te Montevideo van den laatsten Uruguesen Zaakgelastigde, Luis Dupuy, uit Frankrijk. De Heer Dupuy bracht aan het Departement van Buitenlandse Zaken verslag uit over de huidige toestanden in Frankrijk onder de Duitse bezetting (Montevideo, (AP) 12.5).

RUSSISCH MIDDAGCOMMUNIQUé.

„In de nacht van 12 op 13 Mei zetten onze troepen in de Kuban ten Noord-Oosten van Novorossisk de strijd tegen den vijand voort. Geen belangrijke veranderingen vonden plaats in andere sectoren van het front. In de Kuban ten Noord-Oosten van Novorossisk vernielden de kanonniers van een formatie 11 blokhuizen en 18 uitgravingen; voorts vernielden zij 3 vijandelijke mortieren-batterijen en 2 artillerie-batterijen.

In een andere sector deden de Duitsers een tegenaanval. Onze manschappen sloegen deze tegenaanval af en ruimden ongeveer een compagnie van het vijandelijke voetvolk op.

In het gebied van Lisitsjansk brak de vijand na een verwoed gevecht in de buitenwijken van een bewoonde plaats door, welke enkele dagen tevoren door onze troepen genomen was. In een hardnekkig straatgevecht putten de Sovjet-strijders de Duitsers uit en verdreven zij hen. Bij de achtervolging van den vijand werd een hoogte van groot tactisch belang genomen. Ongeveer 400 Duitse officieren en manschappen werden gedood. Ongeveer een bataljon van het vijandelijke voetvolk werd gevangen genomen en een hoeveelheid oorlogsmateriaal werd veroverd.

In een ander sector werd een vijandelijke observatie-ballon neergehaald. Aan het Kalininfront verpletterden Sovjet-kanonniers 2 Duitse kanonnen en bliezen zij een ammunitie-opslagplaats op. Ook werd ongeveer een compagnie van de vijandelijke infanterie uiteengeslagen. In scherpe handgevechten doodden onze verkenners enkele vijandelijke soldaten.

Letlandse guerrilla's deden een Duitse troepentrein op weg naar het front ontsporen. De locomotief en 7 wagons met troepen alsook 9 vlakke wagens met kanonnen werden stuk geslagen. Het verkeer over dit deel van de spoorlijn is opgeheven. Mijnen, die door guerrilla's gelegd werden, bliezen een Duitse vrachtwagen met troepen op. 8 Hitlerieten werden gedood. Een andere groep van Letlandse guerrila's vuurde op een auto en doodden Duitse officieren en manschappen" (Moskou, (AP) 13.5).

AANVOERWEG DOOR TIBET.

Uit New Delhi wordt gemeld, dat de Tibetaanse Regering is afgestapt van haar traditionele gesloten-deurpolitiek na maanden van onderhandelingen. „Men stond toe niet-militaire voorraden van Brits Indië naar China via Tibet te vervoeren. De voorraden zullen worden gevoerd over lange, moeilijke wegen, die op een gemiddelde hoogte van 3650 meter liggen. De hoeveelheid materiaal, die vervoerd wordt, zal dus noodzakelijkerwijze gering zijn.

Tibetaanse contractanten zullen de goederen aan de grens van Brits Indië overnemen en deze tot de Chinese grens brengen. Een verklaring aan de pers zeide, dat de Tibetaanse Regering overeenkwam de volle verantwoordelijkheid voor de goederen te nemen zolang zij zich in Tibet bevinden (New Delhi, (AP) 12.5).

AANVALLEN OP KAHILI EN REKATA.

De Noordamerikaanse Marine deelde mede, dat vliegtuigen van het commando in het Zuidwestelijk deel des Stillen Oceaans de Japanse stellingen te Kahili en de Rekata-baai in de Salomonseilanden aanvielen (Washington, (AP) 12.5).

BRITSE ARTILLERIE BESCHIET DE JAPANNERS.

Een communiqué van New Delhi deelde mede, dat het Britse geschut de Japanse troepen beschoot op de weg tussen Buthidaung en Maungdaw in het Westen van Birma. Gevechtsvliegtuigen van de Royal Airforce mitrailleerden gisteren de vijandelijke stellingen in dit gebied. De Britten erkenden de terugtrekking uit Buthidaung, met het oog op de doorsijpelende Japanse strijdkrachten (New Delhi, (AP) 12.5).

GEORGE ANDRE GESNEUVELD.

George André, vroeger Olympisch kampioen hardlopen, tevens rugby- en tennisspeler, sneuvelde in de sector van Mateur bij de Geallieerde opmars naar Tunis en Bizerte. Hij was 54 jaar oud. André was drager van de Medaille Militaire en Chevalier van de Legion d'Honneur. Hij voegde zich bij het Corps France d'Afrique toen de Geallieerde strijdkrachten in Noord-Afrika landden. Hij diende als liaison-officier (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 12.5).

Deze krant is gedeeltelijk ongecorrigeerd.

Het nieuws van vandaag.

Nederlands kwart millioen oud-strijders kregen een nieuw opdracht van onze regering in Londen om het Duitse registratie-besluit te tarten en „zich te verdedigen tegen elke poging van de nazies om hen in hechtenis te stellen" (blz. 2).

Dit is de eerste maal, dat tot 'ijchamelijk verzet van het Nederlandse volk werd aangespoord en hoewel dit geen oproep tot een gewapend verzet is, kan men zich indenken, dat de zelfverdediging van onze weerbare mannen in Nederland noodgedwongen met wapenen zal moeten geschieden. Want ongewapend zou men immers geen kans hebben tegen gewapende nazies en W.A.-mannen. Is dit een der tekenen, die erop wijzen, dat de invasie van Europa niet ver meer is, zo is een ander teken het steeds krachtiger lucht-offensief van de Raf tegen Duitsland. De grootste aanval van de oorlog werd in de afgelopen nacht gedaan. Duisburg werd getroffen door meer dan 1500 ton aan bommen. En hedenmorgen zwermden weer Geallieerde vliegtuigen over het Kanaal in de richting van Europa (blz. 1).

In Afrika is de georganiseerde weerstand van de as gebroken. Op het schiereiland van Kaap Bon hebben de Duitsers er het bijltje bij neergelegd en geven zij zich over. AP-correspondent Daniel de Luce seint over hetgeen hij aanschouwde. Gehele afdelingen met voldoende materiaal om te vechten, staken de strijd. Aan den onbewapenden AP-man bood een Duits kapitein de overgave van zijn gehele compagnie aan (blz. 1).

Het Italiaanse 1e leger, dat tot gisteren nog een wanhopig verzet bood ten Noorden van Enfidaville, heeft thans ook gecapituleerd. De Italianen kunnen er tenminste prat op gaan, dat zij de strijd langer volhielden dan hun Duitse kameraden. Het aantal gevangenen in Tunis bedraagt thans meer dan 150.000, waaronder 12 Generaals. Gevangene No. 1 is Kolonel-Generaal Jürgen von Arnim, opperbevelhebber van het Afrika Corps (blz. 3).

De besprekingen in Washington tussen Roosevelt en Churchill duren voort. Bij hen voegde zich President Eduard Benesj van Tsjechoslowakije. Hij zal echter speciaal met Cordell Hull confereren over de na-oorlogse plannen. Alles wijst erop, dat wij een periode zijn ingegaan waarin grote gebeurtenissen zullen plaats vinden (blz. 1).

De volgende week komen vertegenwoordigers van 33 landen te Hot Springs (Virginia) bijeen, om de voedselproblemen te bespreken, vooral van de landen, die straks bevrijd zullen worden. Op blz. 2 publiceren wij heden reeds een beschouwing over de aanstaande conferentie.

Verzet op Schiereiland van Kaap Bon gebroken.

Duitse Compagnie capituleert voor AP-Man.

OP HET SCHIEREILAND VAN KAAP BON — II.

Daniel de Luce, die zich op het schiereiland van Kaap Bon bevindt, seint in een vertraagd telegram van 11 Mei:

De Duitse gevechtsgeest verliep tot nul en duizenden nazie-soldaten wierpen de handen omhoog en staken de witte vlag op om zich over te geven aan een escadron van Britse pantserwagens, dat de heuvel van Kaap Bon om 15 uur bereikte.

Dit is een der meest ongelofelijke gezichten van de oorlog: ordelijke colonnes van voetvolk, grenadiers, kanonniers, bemanningen van pantservoertuigen, detachementen van de luchtmacht en bevoorradingstroepen, die onder geleide van 3 (drie) Britse soldaten bij het kruispunt van wegen liepen, vlak ten Oosten van het dorp Haouaria. [El Haouaria ligt aan het Noordelijke punt des schiereilands — Red.]

De Duitsers deden geen werkelijke poging om Kaap Bon te behouden. Ik zou een divisie hebben kunnen uitrusten met de geweren, machinegeweren, kanonnen etc., die de vlag langs de 65 kilometer lange weg liet, van de hals van het schiereiland tot Kaap Bon zelf. Langs deze weg reed ik aan een rij pantserwagens sedert het middaguur. Als onbewapend oorlogscorrespondent ondervond ik een vreemde gewaarwording toen een kapitein van de beroemde Goering-divisie mij op de weg staande hield, waar geen Engelsman in zicht was.

Nerveus salueerend zeide hij, dat zijn compagnie, volledig met veldkeuken en al, klaar stond om met eigen voertuigen te rijden naar elke bestemming, die ik kon noemen. „Marschieren Sie weiter" was alles wat ik antwoorden kon, wijzende in de richting van Tunis.

De Duitse instorting langs de hoofdweg aan de Westzijde des schiereilands is zo plotseling en zo volledig geweest, dat de grootste moeilijkheid, die ik ondervond, was van een aanval door Geallieerde gevechtsbommenwerpers. Deze zetten een heuvel in brand op 800 meter van waar ik mijn noenmaal van Duits roggebrood gebruikte.

Als het front verschoven werd met een snelheid van 8 kilometer per uur was het bepaald riskant voor de verre verbindings-officieren van het leger om een grens voor de luchtmacht te bepalen.

Alle vijandelijke wagens, die naar hier samenkomen, hebben een witte vlag en de troepen aan boord houden witte zakdoeken en onderhemden op om er zeker van te zijn, dat het handjevol Britten hun bedoelingen zal snappen.

Duitse kolonels komen aanrijden in hun eigen „volkswagens" of lang terug veroverde Noordamerikaanse „jeeps". Zij leveren hun revolvers en automatische pistolen in en volgen een Brits soldaat, die, met de bajonet op het geweer, hen wenkt langs de stoffige weg in de richting van Tunis.

Duitse troepenwagens met rupsbanden en vrachtauto's zijn volgepropt met onder-officieren en manschappen. Er is geen enkele bewaker in zicht. Een Italiaans kolonel sjouwt in zijn goud-geborduurde veldtenue naar een kruispunt en vraagt plotseling waar hij naar toe zal gaan. Dan vraagt hij een passerende Duitse troepenwagen om hem mede te nemen.

De Duitsers zoeken de velden af in de hoop, dat enkele hunner beschadigde voertuigen snel hersteld kunnen worden om hun de wandeltocht van misschien wel 100 kilometer te besparen. Deze Duitse troepen, die naar krijgsgevangenenkampen gaan, slaan een haast grappig figuur. Velen onder hen hebben oorlogsdecoraties. Men ziet het ijzeren kruis voor dienst aan het Russische front en „pour le mérite", een der gemakkelijkst te verkrijgen eretekenen. Zij dragen lievelingshonden en accordions. Hun zakken puilen uit met sigaren, sigaretten, beschuiten en suikergoed. Hitler voedde hen goed; kleedde hen goed en inspireerde hen met — naar zij haast dachten — een heilige missie Maar vandaag vochten zij niet. Zij legden er het bijltje bij neer. Rommels Afrika Corps en Von Arnims élite-divisies uit Europa vochten niet tot het bittere einde.

Als je bijna 30.000 Duitsers de handen omhoog ziet gooien bij een glimp van enkele pantserwagens, hoewel zij kanonnen en talrijke ammunitie-opslagplaatsen hebben, dan weet je, dat het Duitse moreel kan en zal gebroken worden.

Goebbels zal blijkbaar zijn eigen lezing geven over de overgave bij de Kaap. Maar het zal hem moeilijk vallen haar te vergelijken bij Stalingrad — gelijk de capitulerende Duitse divisies zelf getuigen. Geen smaad, die de Polen leden in 1939 of de Fransen in 1940 overtreft het schouwspel, dat kloeke ervaren Duitse soldaten in honderden Duitse voertuigen rijden naar de gevangenschap. En niet één Brit te zien, kilometers in de omtrek. (Op het schiereiland van Kaap Bon, (AP) 12.5).

ALLE GEORGANISEERDE WEERSTAND IN TUNIS GEëINDIGD.

Een speciaal communiqué van het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika deelt mede, dat alle georganiseerde weerstand van den vijand in Tunis geëindigd is, met uitzondering van enkele geïsoleerde groepen. Men schat, dat 150.000 gevangenen genomen zijn gedurende de laatste 6 dagen. Hiermede is het aantal gevangenen, dat door de Geallieerden genomen werd sedert de gevechten in Noord-Afrika 2 jaar, 11 maanden en 2 dagen geleden begonnen, gebracht op 400.000. In alle gevechten werden 11 Duitse divisies en 26 Italiaanse divisies uitgeroeid of gevangen (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 12.5).

FRANSEN NEMEN 25.000 GEVANGENEN.

Uit het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika wordt gemeld, dat de Fransen in totaal 25.000 gevangenen in het gebied van Zaghouan namen. Tevens werden nog meer Duitsers afgesneden in een opmars naar het Oosten, waarbij met de Britten aansluiting werd gemaakt bij Sainte Marie du Zit.

De Duitse overgave bij Zaghouan ging aldus. Nadat de Duitsers hen hadden omsingeld, vroeg de Duitse commandant van een generaal Mathinet, commandant van een Marokkaanse divisie, om een wapenstilstand. Zijn eisen waren de onvoorwaardelijke overgave. De Duitse Commandant was de eerste, die dergelijke eisen aanvaardden van de Fransen sedert Wereldoorlog I (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 12.5).

BEHALVE VON ARNIM.

Naar vermeld wordt, zijn in Tunis door de Geallieerden 12 Generaals gevangen. Tot de laatsten behoren behalve Von Arnim nog Generaal-Majoor Graf von Sponeck, Commandant van de 90e lichte divisie infanterie en Generaal-Majoor O. Roich, Commandant van de 10e pantserdivisie (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 12.5).

33 Geallieeërde Landen ter Voedselconferentie.

Volgende week Dinsdag wordt de voedselsituatie besproken.

VOEDSEL EN POLITIEK KUNNEN NIET GESCHEIDEN WORDEN. „VRIJHEID VAN GEBREK", ONDERWERP VAN BESPREKING.

Op 18 Mei zal de grote voedselconferentie der Geallieerde Landen te Hot Springs (Virginië) in de Verenigde Staten van Noord-Amerika beginnen. Naar het zich nu reeds laat aanzien, zal deze een reeks van uiterst belangrijke belangrijke beprekingen bevatten en naar algemeen wordt gehoopt zullen tastbare en goede resultaten er het gevolg van zijn. Een Aneta-man woont de gehele conferentie bij. Hij zal er een serie artikelen aan wijden. Hier volgt het eerste: een voorbepreking.

Temidden van de landelijke bekoorlijkheid van de Staat Virginia, geurend van lentebloesems en met het schoon décor der Alleghany-bergen als achtergrond, zal eerstdaags de „conferentie over Voedsel- en Landbouwvraagstukken der Geallieerde Landen" een aanvang nemen. De conferentie zal plaats hebben in het Homestead Hotel, dat het kleine dorpje met zijn forse en brede contouren beheerst. Hier schijnt de oorlog ver verwijderd, een nachtmerrie, welker schikwekkendheid nauwelijks schijnt door te dringen in deze besloten en vredige vallei, welker geneeskrachtige bronnen reeds lang geleden bekendheid hadden verworven. Doch de afgevaardigden, die niet minder dan 38 landen vertegenwoordigen, zijn anders dan de gewone toeristen: de tragische problemen van wereld en menheid zullen hen voortdurend bezig houden. Zij zullen hun besprekingen echter op een vrij-verwijderde toekomst gericht houden. Vragen van onmiddellijke na-oorlogse steunverlening vallen buiten het kader dezer conferentie.

Bij het zenden van de uitnodigingen aan de Geallieerde Landen en aan de landen, die min of meer aan de Geallieerden verknocht zijn, drukten de Verenigde Staten de mening uit, dat het gewenst is „gezamenlijk te beginnen de economische grondvraagstukken onder de ogen te zien, waarmede de gehele wereld geconfronteerd zal worden, nadat de volledige militaire overwinning zal zijn behaald" en plannen uit te werken en middelen te beramen, die de naties der wereld in staat zullen stellen de voedselproducten te verkrijgen en de andere essentiële landbouwproducten, die zij zullen nodig hebben en voldoende markten te verkrijgen en te behouden voor hun eigen overproductie."

Hoe moet dit doel worden bereikt? Het is natuurlijk der conferentie voorbehouden het antwoord op deze vraag te geven, doch reeds thans is het duidelijk op welke wijze dit probleem zal worden aangevat.

Wereldwijde regeling.

Zij, die er reeds hun gedachten over hebben laten gaan, denken in lijnen van een wereldwijde regeling van de voedselvoorziening der aardbol, teneinde een betere verdeling te verkrijgen. Dit brengt mede: het uitwerken van plannen en het vaststellen van voorzieningen ten aanzien van alle landen na de oorlog met betrekking tot hun productie, hun noodzakelijke import of hun uit te voeren overschotten van voedingsmiddelen; waarbij dient aangestuurd te worden op geleidelijke verbetering in ieder land van het peil der consumptie in het kader van de wenselijkheid en de mogelijkheid van een uitbreiding hunner algemene staathuishoudkundige werkzaamheid.

De verbreding en vermeerdering der consumptie moet gepaard gaan met verbetering van de voeding. De internationale afspraken, die op deze conferentie zullen worden gemaakt, zullen dus tezelfdertijd gericht zijn op gezonder nationaler economie en internationale handel en op verbeterde individuele gezondheid door verbeterde voeding.

Het doel van deze conferentie is dus een gezondere wereld te scheppen — gezonder in iedere betekenis van dit woord. En terwijl in de toekomst staatslieden om een ronde tafel zullen gaan zitten om de naties terug te brengen tot gezondheid in haar politieke verstandhouding, zal deze conferentie nu reeds, naar mag worden gehoopt, het grondwerk leggen voor de vervulling van de „vrij zijn van gebrek" — clausule uit de Atlantische Brief 1). Men moet intussen niet verwachten, dat de conferentie van Hot Springs dit alles ineens en alleen tot stand zal kunnen brengen.

Niet ineens: want men zou zijn verwachtingen veel te hoog stellen door te veronderstellen, dat het resultaat dezer conferentie een kant-en-klare afspraak zou zijn, die in al haar onderdelen ware uitgewerkt.

Wanneer zou kunnen worden bereikt, dat overeenstemming zou zijn bereikt over de grote lijnen van een uitvoerbaar plan, dan zou deze conferentie haar doel hebben bereikt.

En de conferentie kan het niet alleen doen, omdat de regelingen, die zij zal bestuderen, nooit in de practijk zullen kunnen worden gebracht, zonder dat een systeem van wereldveiligheid is bereikt. Zonder dat de wereldhandel redelijk-vrij zich kan ontwikkelen, zonder algemene economische afspraak tussen de mogendheden, van welke afspraak internationale stabilisatie van het ruilmiddel een integrerend onderdeel zou moeten vormen.

Bijeenkomst van deskundigen.

Deze conferentie is dan ook in hoofdzaak een bijeenkomst van deskundigen, terwijl politieke vraagstukken buiten de gezichtskring dezer besprekingen vallen. Sommigen menen, dat het practisch onmogelijk zal blijken om politieke problemen buiten de discussies te houden, daar bijna geen enkel vraagstukstuk niet op de een of andere manier met de politiek samenhangt.

Wij weten bijvoorbeeld, dat de vaststelling der grenzen tussen grote gebieden moeilijkheden kunnen opleveren, zoals o.a. tussen de Baltische Staten, Polen en Rusland. Hoe zal het mogelijk zijn reeds thans de behoefte aan voedselimport of de potentiële productie-vermogens op agrarisch gebied vast te stellen als een partij tijdens de besprekingen een geheel ander totaalcijfer, hetzij wat bevolking, hetzij wat landbouwoppervlakte betreft, dan de ander in het hoofd heeft?

Uiteraard vormen dergelijke vraagstukken als het ware de explosiestoffen, die men zorgvuldig heeft te vermijden en het zal in hoge mate afhangen van de tact, die door de diverse voorzitters en ondervoorzitters der sub-comité's aan de dag wordt gelegd of men botsingen zal kunnen voorkomen. Zij echter, die menen, dat een conferentie als deze zal moeten stranden op de klippen van tegengestelde meningen en belangen, zijn onnodig pessimistisch. Men beschikt immers over vele voorbeelden uit de vooroorlogse dagen, waaruit blijkt, dat men tijdens technische conferenties tot internationale overeenkomsten is gekomen ten aanzien van de distributie van voedings- en grondstoffen op de wereldmarkten, ondanks de bestaande politieke verschillen, die, zo men toegestaan hadde, dat deze de besprekingen zouden overschaduwen, zeer zeker krachtig genoeg waren geweest om het sluiten van overeenkomsten onmogelijk te maken. Reeds hierom mag men zeggen, dat er geen redenen zijn om aan te nemen, dat men in het onderhavige geval geen resultaten zou kunnen bereiken.

Grote kans op succes.

In feite, zo althans menen vele ervaren staatslieden, waarborgt een ernstige technische bestudering van de problemen, die ons door internationale samenwerking worden gesteld, gelijk de komende voedselconferentie beoogt, een zeer grote kans op succes gedurende deze eerste poging om alle Verenigde Landen aan de ronde tafel te verenigen.

De tragische vergissingen van de Volkenbond teneinde een werkelijk practisch systeem te ontwerpen van internationale samenwerking zijn niet in het minst te wijten aan het feit, dat politieke overwegingen het wonnen van practische.

Het is daarom te hopen, dat gezond verstand alsmede de nodige zin voor werkelijkheid de boventoon mogen voeren en dat de belissingen, die genomen mogen worden in dit teken staan, zodat men de economische harmonie bereiken zal, die nodig is als voorloper tot de komende politieke samenwerking.

De bijeenkomst in Hot Springs moet worden beschouwd als de eerste van een reeks conferenties, die tot doel hebben schoon schip te maken, waar verschillende en elkaar verdelende belangen bestaan en harmonie te scheppen, zodat de landen dezer wereld in staat zijn om samen te werken tot een gemeenschappelijk einde. Dit alles vooronderstelt een atmospheer, die dienstbaar moet zijn aan de gewenste harmonie en bereidheid om tot overeenkomsten te komen. Het bestaan van aan elkaar tegenovergestelde inzichten mag in geen enkel opzicht een belemmering worden, indien deze verschillen uiteindelijk overbrugd zullen worden.

Doch welke maatregelen en welke successen worden gebracht? Deze overweging heeft de vraag doen rijzen of men de pers tot de conferentie zal toelaten, een vraag, die zoveel opschudding heeft verwekt."

1) De Aneta-man is abuis. De „vrij heid van gebrek" kunt in de Atlantische Brief niet ter sprake doch vormt punt 3 van de „vier vrijheden van Roosevelt". Ten hoogste wijst $ 4 van de Atlantische Brief in deze richting. — Red. Amigoe.

Nederland.

DE TOESTAND IN NEDERLAND.

Nog 4 namen van onlangs terecht gestelden zijn bekend geworden. Het zijn: **Petrus Terhoeven**, 33 j., kantoorbediende; **Wilhelm van Beek**, 37 j., fitter; **Peter Kempen**, 19 j. en **Gerardus Werth**, 37 j., fabrieksarbeiders; alle 4 uit Eindhoven.

De hoofdcommissaris van politie in Eindhoven heeft een order uitgevaardigd, waarbij verboden wordt, dat inwoners voor hun huisdeur of vensters mogen staan gedurende bepaalde uren en heeft der politie bevolen onmiddellijk te schieten op overtreders van deze order.

Politie-Generaal Rauter heeft op 5 Mei bevel tot inschrijving voor dienstplicht gegeven van alle studenten, die geweigerd hebben de gehoorzaamheidsverklaring te tekenen, en hij heeft zware straffen gesteld op poging tot ontwijking van deze conscriptie en op medeplichtigheid te deze. Dit betreft niet minder dan 15.000 van de 18.000 Nederlandse studenten.

Radio-Oranje heeft weer haar instructies aan Nederlands oud-leden der weermacht herhaald om de Duitse bevelen in de wind te slaan, en heeft hun gezegd „zich te verdedigen tegen iedere poging tot in hechtenis stelling".

De Duitsers hebben heden, Donderdag, vastgesteld als uiterste dag voor deze registratie. De instructie van Radio-Oranje om zich te verdedigen, is de eerste keer, dat de Nederlandse regering te Londen zinspeelt op lichamelijk verzet tegen de Duitsers, al doet zij dit zeer voorzichtig.

„Ik ben gemachtigd te zeggen", verklaarde de omroeper, „dat iedereen, die wordt gemobiliseerd het recht heeft bij zijn arrestatie zijn eigen houding te bepalen. Zouden het Nederlandse politie-mannen of verraders in zwart hemd zijn, die tot arrestatie willen overgaan, dan zijn hun slachtoffers wettelijk gerechtigd zich te verdedigen. De beker is vol tot de rand."

Radio-Oranje zeide nog, dat de vijand deze gearresteerden niet tot krijgsgevangenen wil maken, doch tot arbeidsslaven voor zijn eigen oorlogsmachine en tot soldaten tegen het eigen volk. Dit is uitdrukkelijk verboden bij internationale wet. Daarom raadt de Nederlandse regering aan zich niet te doen inschrijven.

Politie en S.S.-formaties schijnen in de straten van verschillende steden te hebben geschoten. Biezonderheden zijn (nog) niet bekend. Bij de Philipsfabrieken brak een wilde staking uit. Vandaar de vier hierboven vermelde terechtstellingen.

NEDERLAND IN DE WERELDPERS.

De (Londense) „Daily Telegraph" huldigt in een hoofdartikel de Nederlandse tegenstand tegen den Duitsen onderdrukker: „Deze nieuwe Alvaterreur zal er niet beter in slagen dan de oude om de onbreekbare geest van het Nederlandse volk te breken. Millioenen Nederlanders, die naar de inspirerende radio-rede van hun Koningin hebben geluisterd, zullen in hun verbeelding de stem hebben gehoord van hun nationalen held Willem den Zwijger, sprekend door de mond van zijn nazaat."

De „New York Herald Tribune": „Wij mogen niet vergeten, dat voor de onderworpen landen het uur reeds laat is".

„San Francisco News": „De dag nadert snel, dat Hitlers misdaad tegen Nederland zal worden gewroken."

„Kansas City Times": „De Duitsers hebben de kracht van de geest der vrije Nederlanders volkomen onderschat. Met al hun brute wreedheid zijn zij er niet in geslaagd in drie jaar tijds de Nederlanders eronder te krijgen en moeten zij zelfs tot maatregelen van zelfverdediging overgaan."

GEDWARSBOOMD.

„Volk en Vaderland" deelt mede, dat de vrouwelijke tramconducteurs door het Amsterdamse publiek worden gedwarsboomd, omdat deze, volgens de bevolking, de Duitsers in staat stellen de mannelijke tramconducteurs naar Duitsland te zenden.

REGEREN IS VOORUITZIEN.

De Minister van Sociale Zaken Dr. Jan van den Tempel heeft een Commissie geïnstalleerd tot het voorbereiden van maatregelen voor de repatriëring van Nederlanders na de oorlog. De Commissie zal samenwerken met soortgelijke instanties van andere regeringen.

Wij ontvingen.

Neerlandia, April 1943. Op een redactie-tafel komt zoveel leesstof, dat degeen, die dagelijks aan zulk een tafel zitten moet, wel eens oververzadigd is van nieuws. Een nieuw nummer van een tijdschrift blijft vaak lang liggen. Als „Neerlandia" komt, doet men het altijd terstond open, omdat Curaçao's „Neerlandia" tot de best geredigeerde periodieken van vrij Nederland behoort, wat niet impliceert, dat wij geen wensen t.a.v. de redactie of inhoud zouden hebben. Hoofdthema van dit nummer is het begrip **Groot Nederland**, dat propagandisten en onder hun moker ook zelfs Curaçaose politici gebruiken om Rijks-Nederland aan te duiden en zodoende vooral de saamhorigheid van de vier staatkundige staats- of rijksdelen te beklemtonen. Dat het begrip Groot-Nederland hier totaal niets mede te maken heeft, wordt in een hoofdartikel betoogd en verder onderstreept door Dr. C. J. H. Engels, die een „Openbare Brief", publiceerde om — terecht — te doen weten, dat Groot-Nederland betrekking heeft op de Nederlandse stam, dus met inbegrip van Vlaanderen, Zuid-Afrika, en dat Oost- noch West-Indië daarbij behoren, hoe hecht zij ook verbonden zijn in de band van Rijks-Nederland. Men kan het slechts betreuren, dat de virtuoze arts van wiens geest zovelen profiteren mogen, zijn overigens voortreffelijke artikel niet korter en bondiger heeft gesteld en overzichtelijker heeft ingedeeld. Het is nu de vraag, of iedere de kern zal kunnen speuren. — Een nijvere Fries, B. genaamd, schrijft over de nazies, die tweedracht willen zaaien tussen Nederland en de Friese natie, door der tweede toe te staan haar vlag te ontplooien. De Friezen die de Duitsers toen die in Mei 1940 over de afsluitdijk kwamen aanzetten daar met bebloede koppen terugjoegen. En als een echo over Dr. Engels' opmerking, dat bij de lezing van het proefschrift van Van der Poel onzen Aneta-persmannen — lees: propagandisten — wel de schrik om het hart zal slaan, klinkt hier weer, dat het Informatiebureau ook op deze quaestie geen kijk schijnt hebben.

Zo langzamerhand wordt maar duidelijk, dat Curaçao, dat is een deel van vrij Nederland, maar weinig hebben moet van wat uitgewekenen, die zich in buitenlandse kolonie vereend tot vrij Nederland bombardeerden, vertellen.

Curaçao, het lustoord der familiariteit, biedt velen schrijvers prachtige kansen hun bescheidenheid bot te vieren door stukken met initialen te ondertekenen, omdat toch iedereen weet wie achter de ogenschijnlijke bescheidenheid van initialen schuil gaat.

Het artikel „Na drie jaren" door S. zou doen vermoeden, dat De bekende S. de auteur van het stuk ware, de S. van Geheel van Engelen. Het is ditmaal niet zo, want deze S. is een andere bekende.

Verder bevat het nummer weer aardige stukken van verscheiden aard.

„Sprokkelingen" hekelt de tropenadel van iemand, die om „een kinderjuffrouw of nurse" adverteerde, toonbeeld van de beschaving in een bepaalde stad. Wat de taal betreft had de schrijver ons blad ook kunnen noemen: ‚der raad', ‚der avond' en 'onder de aanwezigen bevonden zich onder anderen die en die 'zijn de fouten, die wij de laatste weken gemaakt hebben. De beide eerste fouten zouden door Dr. Goslinga — horribile dictu — niet meer fout gerekend worden. Hadde de Amigoe — redactie dan hem als chef!

Afrikaanse krijgstocht ten einde.

General Von Arnim gevangen.

Meer dan 150.000 gevangenen; bergen materiaal veroverd.

10 Duitse duikboten door geleideschepen vernietigd.

VON ARNIM GEVANGEN.

Officieel wordt door het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika medegedeeld, dat Kolonel-Generaal Jürgen von Arnim, Opperbevelhebber der asstrijdkrachten in Afrika, door de Britten in Tunis gevangen is (Geallieerd Hoordkwartier in Noord-Afrika, (AP) 12.5).

Kolonel-Generaal Jürgen von Arnim, Commandant der Duitse strijdkrachten in Tunis, werd in Januari door Hitler gekozen als een oplossing voor het groeiende conflict tussen zijn voorgangers in Tunis, Generaal Walther Nehring, en Maarschalk Erwin Rommel. Von Arnim staat bekend als een schitterend tacticus, doch heeft geen ondervinding in defensieve verrichtingen, gelijk door het Afrika Corps werden gevoerd onder leiding van Nehring en Rommel.

Von Arnim is 54 jaar oud en was blijkbaar bestemd voor een loopbaan in het leger van de dag zijner geboorte af als zoon van een Pruisischen Generaal-Majoor. Hij volgde alle tradities; hij vocht duels, werd tweeaal gewond in Wereldoorlog I en bleef in dienst na 1918 om het nieuwe Duitsland te helpen opbouwen. Toen Hitler aan de macht kwam, koos hij Von Arnim als bevelhebber van het 1e pantserregiment. Toen de Noordamerikanen en Britten in Noord-Afrika landden, zou Rommel zelf hebben verzocht om Von Arnim tot bevelhebber in Tunis te benoemen.

Von Arnims familie stond altijd op de voorgrond in Duitse krijgszaken; op zijn minst 34 Von Arnims hadden een hoge militaire rang. Jürgen werd geboren op 4 April 1889 in Ernsdorf, Silezië. Hij werd cadet in 1908 bij een regent van het voetvolk. Bevorderd tot luitenant in 1913 liep hij zijn eerste wond op aan het Westelijk front op 23 Augustus 1914. Teruggekeerd als eerste luitenant had hij het bevel over een compagnie in 1915 en werd hij voor de tweede maal gewond in 1916.

In 1917 werd hij kapitein in welke hoedanigheid hij het einde van de oorlog zag in de slag van de Argonne. In 1922 kwam hij in de Generale Staf. In 1928 werd hij majoor; in 1932 luitenant-kolonel.

In 1934 begon zijn loopbaan eerst recht; in de bloedige zuivering wist hij een goede indruk op den Führer te maken. Hij leidde een divisie infanterie in Polen en werd luitenant-generaal op 1 December 1939.

In 1940 — na dienst in Noorwegen en in het Westen — werd hij gedecoreerd. In 1941 ging hij naar het Russisch Centrale front en op 1 October 1942 kreeg hij er het bevel over een legercorps (New York, (AP) 12.5).

GEALLIEERD COMMUNIQUé VAN NOORD-AFRIKA.

„De gehele morgen van 12 Mei bood de vijand nog hardnekkig weerstand langs het gehele front van het Britse 8e leger en deed zelfs tegenaanvallen tegen de 1e divisie der Strijdende Fransen. Deze divisie, die gedurende de laatste dagen op succesrijke wijze plaatselijke vorderingen maakte, sloeg alle aanvallen af. Aan het front van het 19e corps is de vijandelijke weerstand die op 11 Mei nog krachtig was in het gebied van Zaghouan, ingestort en op 11 en 12 Mei namen de Franse troepen meer dan 22.000 gevangenen.

Generaal Von Arnim, opperbevelhebber van de asstrijdkrachten in Afrika, werd gevangen door de troepen van de 4e Brits Indische divisie nabij Sainte Marie du Zit. Op 12 Mei op 15.30 uur werd een krachtige bombardementsaanval gedaan op de vijandelijke troepen, die omsingeld waren in de kustsector ten Noorden van Enfidaville, zodat de vijand tenslotte gedwongen werd om voorwaarden te vragen.

De troepen van een divisie van het 6e leger, die uit het Noorden aanrukten, maakten op doeltreffende wijze aansluiting met het 8e leger. Dit was het einde van alle georganiseerde weerstand met uitzondering van enkele geïsoleerde vijandelijke groepen, die nog opgeruimd moeten worden. Nog grote aantallen gevangenen worden ingezameld en gelijk reeds bekend gemaakt werd, zijn er naar schatting sedert 5 Mei op zijn minst 150.000 genomen.

De vlootstrijdkrachten houden nog de wacht aan beide zijden van het schiereiland van Kaap Bon om elke vijandelijke ontsnapping over zee te beletten. Binnen de laatste twee dagen hebben de vlooteenheden verscheidene kleine groepen van troepen gevangen, die het eiland Pantelleria in kleine boten poogden te bereiken. Gistermorgen, 12 Mei, werden 126 Duitse en Italiaanse soldaten gehaald van het eiland Zembra op 20 kilometer ten Westen van Kaap Bon. In de nacht van 11 op 12 Mei vielen Wellington bommenwerpers van de strategische luchtmacht de haven van Marsala aan. Vele ontploffingen werden gezien op het havengebied en er werden grote branden gesticht. Dezelfde nacht schoten Beaufighters van de kust-luchtmacht op patrouille 4 vijandelijke vliegtuigen neer. Gisteren vielen lichte en middelzware bommenwerpers van de tactische luchtmacht de overgebleven vijandelijke stellingen in Tunis aan. Geen onzer vliegtuigen wordt vermist van deze verrichtingen. In de afgelopen nacht poogden vijandelijke bommenwerpers het gebied van Algiers aan te vallen. Zij werden verdreven door het afweervuur en de nachtgevechtsvliegtuigen. Op zijn minst 3 vijandelijke toestellen werden vernield. De weinige bommen, die geworpen werden, richtten zeer lichte schade aan. Het aantal slachtoffers is gering" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 13.5).

DE AANVALLEN WORDEN VOORTGEZET.

Geallieerde vliegtuigen zetten de aanvallen op het Europese vasteland voort. Zwermen van aanvallers stroomden over het Kanaal in de ochtendzonneschijn. Het gedonder van hevige ontploffingen deed Folkestone en omgeving aan de Engelse kust schokken. Kort na de eerste aanval kwamen tweemotorige bommenwerpers overvliegen onder geleide van zwermen gevechtsvliegtuigen (Londen, (AP) 13.5).

COMMUNIQUé VAN CAIRO.

Het communiqué van het Midden-Oosten luidt: „Gisteren brachten lange afstands gevechtsvliegtuigen van de Royal Airforce in een reeks aanvallen op de vijandelijke scheepvaart op de Ægeïsche Zee een klein zeilschip tot zinken nabij de Westkust van Hellas. Schade werd toegebracht aan ten minste 5 andere. 2 Daarvan werden aan de grond gezet. Voltreffers werden geplaatst op de kade en de gebouwen in de haven van het eiland Suros. Een watervliegtuig werd neergeschoten bij deze verrichtingen, waarvan al onze vliegtuigen veilig terugkeerden" (Cairo, (AP) 13.5).

EEN OVERZICHT VAN EISENHOWER.

De Geallieerde opperbevelhebber in Noord-Afrika, Generaal Dwight D. Eisenhower, ging de zes-maandelijkse krijgstocht in Noord-Afrika na en zeide, dat de laatste slag werd toegebracht in een knappe zet, waardoor de hoofdmacht der vijandelijke troepen aan het front van het Britse 8e leger werd vastgehouden, terwijl het 1e leger de genadeslag gaf.

De opperbevelhebber zeide: „Alleen de reputatie van het Britse 8e leger was genoeg om machtige vijandelijke strijdkrachten ervoor in bedwang te houden. Er waren op het laatst eigenaardige omstandigheden, waaruit Generaal Sir Harold Alexander voordeel trok. In vele slagen had het 8e leger de hamerslagen toegebracht, terwijl de andere eenheden als het aambeeld dienden. Door deze doeltreffendheid kreeg het 8e leger een enorme reputatie bij iedereen, de Duitsers inbegrepen, die dachten, dat zij de doodslag van die kant moesten verwachten.

Generaal Alexander heeft daarop gerekend. Hij versterkte het 1e leger en om zijn (Westelijk) front nog sterker te maken, bracht hij een deel van het 8e leger naar het front van het 1e over. De Duitsers geloofden, dat de werkelijke gevechten uit het Zuiden zouden komen."

Eisenhower noemde dit succes een nieuw bewijs van de voordelen, welke een verenigd commando biedt. Volgens alle aanwijzingen waren de Duitsers ten zeerste verrast door de aanval uit het Westen en dit leidde tot de instorting. De Geallieerde opperbevelhebber zeide, dat de regeringen van Groot Britannië, de Verenigde Staten van Noord-Amerika en de plaatselijke Fransen „werkelijk reden hebben tot aanmoediging en hoop als gevolg van deze campagne" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 13.5).

ATTLEE KONDIGT HET EINDE VAN DE TUNISCHE KRIJGSTOCHT AAN.

De Britse waarnemend Premier Clamant Attlee maakte formeel in het Lagerhuis bekend, dat de campagne in Noord-Afrika beëindigd is. Hij zeide: „Het einde kwam sneller en vollediger dan kon zijn verwacht." **Tevens verklaarde hij, dat meer dan 150.000 gevangenen zijn genomen met „grote massa's materiaal", waaronder meer dan 1000 kanonnen, 250 tanks en vele duizenden motorvoertuigen.**

„De vijand is niet verslagen, doch volkomen vernietigd", aldus Attlee. „Het werelddeel Afrika is geheel gezuiverd van alle nazie- en fascistische infectie. Noord-Afrika is van ons, doch de bezetting ervan is nog niet geëindigd. In zichzelf is het geen trefbaar gebied meer dat verdedigd moet worden, doch een vooruitgeschoven basis van waar op het juiste ogenblik nieuwe aanvallen op de as zullen worden gedaan" (Londen, (AP) 13.5).

VERLENGING WEDERZIJDSE HANDELSWET.

Het Noordamerikaanse Huis van Afgevaardigden stemde tegen het verlengen van de wederzijdse handelswet, met meer dan twee jaar, doch steunde het Bestuur in de strijd tegen de beperkingen van de invoerrechten, gelijk door de Republikeinen was gevraagd (Washington, (AP) 12.5).

NIEUWE DUITSE COMMANDANT VAN PARIJS.

Radio-Rome zeide, dat Luitenant Generaal Ernst von Schaumburg, de Duitse Commandant van de stad Parijs is vervangen door Generaal Von Boineburg Lengsfeld (Londen, (AP) 12.5).

EDEN OVER HET VOORSTEL VAN FRANCO.

In antwoord op Franco's laatste oproep aan de strijdenden om vrede te sluiten legde Anthony Eden er de nadruk op, dat de Geallieerde eisen zijn: de onvoorwaardelijke overgave van de as. Toen zijn aandacht werd gevestigd op de rede van Franco, Zondagavond te Almeria uitgesproken, zeide Eden: „Ik kan slechts herhalen wat Roosevelt enige tijd geleden zeide: dat wij heus niet geïnteresseerd zijn in enige poging om te bemiddelen en dat onze eisen zijn de onvoorwaardelijke „overgave van den vijand" (Londen, (AP) 12.5).

10 DUITSE DUIKBOTEN VERNIELD OF BESCHADIGD.

De Britse Admiraliteit gaf het volgende communiqué uit:

„Geleide schepen van de Koninklijke Britse Marine in samenwerking met vliegtuigen van de Koninklijke Canadese Luchtmacht hebben met succes een convooi, dat op de Atlantische Oceaan naar het Westen voer, verdedigd tegen een reeks vastberaden, voortdurende aanvallen door grote strijdkrachten van vijandelijke duikboten. De aanvallen en tegenaanvallen hadden ononphoudelijk voortgang tijdens een periode van meer dan acht dagen en nachten.

Op de laatste dag van April was een groep van ongeveer 8 duikboten ingezet tegen dit convooi. Een reeks aanvallen werd gedaan waarvan de meeste met succes werden afgeslagen. Op 1 Mei werd het storm en dit weer duurde drie dagen voort.

Naar gelang het weer verbeterde werden meer duikboten door den vijand samengetrokken en tijdens 4, 5 en 6 Mei werd geschat, dat de geleideschepen in strijd waren tegen een groep van ongeveer 25 vijandelijke duikboten.

De vijand deed zijn aanvallen bij dag en bij nacht — in het geheel ongeveer 30 aanvallen. Onze geleidschepen vielen den vijand vastberaden en met succes aan in een weer, dat te zwaar was om luchtdekking te bieden. Twee duikboten werden geramd door de torpedojager „Oribi" (Luitenant Commandant J. C. A. Ingram) en een ander door de corvet „Sunflower" (Luitenant Commandant J. Plomer).

Een andere corvet de „Snowflake" (Luitenant H. G. Chesterman), viel een derde vijandelijke duikboot aan en vernielde deze met diepzeebommen. Vliegtuigen van de Koninklijke Canadese luchtmacht voegden zich in de strijd en deden vele aanvallen op de duikboten. Zeer waarschijnlijk werd er één vernield en mogelijk nog een ander.

Intussen en haast zonder rust gingen de geleideschepen van de Koninklijke Britse Marine voort den vijand te hinderen. De corvet „Loosestrife" (Luitenant J.A. Stonehouse) viel een duikboot met diepzeebommen aan en dwong haar aan de oppervlakte te komen. Het geluid van een hevige ontploffing werd kort daarna gehoord. De duikboot werd niet meer gezien. Later voegden zich nog meer geleideschepen bij het convooi en de aanvallen op den vijand werden met grotere hevigheid ingezet.

Het fregat „Spey" (Commandant G. H. Boys-Smith) plaatste met kanonvuur twee treffers op de commandotoren van een duikboot, die dook en verder werd aangevallen met diepzeebommen.

Tijdens het dag van 6 Mei werden talrijke nieuwe aanvallen gedaan op de duikboten door de kanonneerboot „Pelicon" (Commandant G. N. Brewer), de kotter „Semmen" (Commandant F. H. Thornon), de corvet „Pini" (Luitenant Atkinson) en het fregat „Tay" (Luitenant Commandant Sherwood).

Tegen het vallen van de nacht hadden de pittige tegenaanvallen van de geleideschepen resultaat en de vijand trok terug. Het convooi zette de reis voort zonder enig verder incident. De eerste rapporten delen mede, dat in deze gevechten 4 Duitse duikboten zonder twijfel zijn vernield, 4 waarschijnlijk zijn vernield en 2 andere mogelijk zijn vernield. Het convooi leed enige schade, doch de meerderheid der koopvaardijschepen bereikte veilig een haven" (Londen, (AP) 12.5).

COMMANDANT VAN NAPELS ONTSLAGEN.

De radio van Moskou zeide, dat de Italiaanse Generale Staf Vice Admiraal Mario Falangola, Hoofd van Napels vloothaven, alsook andere hoge Italiaanse officieren ontslagen heeft als gevolg van de ontploffing, die op 28 Maart plaats vond in het arsenaal van Napels. Het bericht zeide, dat door de ontploffing 72 personen gedood werden; 1179 burgers en soldaten werden gewond.

Verder zeide de Russische radio: „Verdere berichten, die uit Bern ontvangen worden, verklaren, dat Admiraal Falangola met twee assistenten en een groot aantal autoriteiten van de Admiraliteit door de Krijgsraad zijn berecht" (New York, (AP) 12.5).

GEDEELTELIJKE ONTRUIMING VAN TOULON.

Uit Zürich wordt gemeld, dat de bezettingsautoriteiten in Frankrijk opdracht gegeven hebben tot de gedeeltelijke ontruiming van Toulon. Hier was het dat de Franse vloot door eigen bemanningen werd vernietigd. Ook de Franse stad Nice nabij de Italiaanse grens zou ontruimd worden (Londen, (AP) 12.5).

LAVAL BELOOFT NOG 400.000

Een bericht uit Parijs aan de „Frankfurter Zeitung" deelde mede, dat Laval aan den Duitsen Commissaris voor Arbeid, Fritz Sauckel, beloofd heeft een derde contingent van 400.000 Franse arbeiders te leveren aan de Duitse arbeidsdienst tegen 30 Juni. Naar vermeld wordt zouden de Protestantse kerkgenootschappen in Frankrijk krachtig geprotesteerd hebben tegen Lavals arbeidspolitiek. Deze — aldus de Protestanten — „vernietigen duizenden gezinnen" (Bern, (AP) 12.5).

GESTAPO-MAN KRUGER DOODGESCHOTEN.

Poolse kringen deelden mede, dat hun patriotten Generaal Wilhelm Kruger, Hoofd van de Gestapo in Polen, op 2 Mei dodelijk troffen te Cracaw.

„Volgens de berichten, die door de Poolse overheden door ondergrondse kanalen ontvangen worden, zouden drie mannen, gekleed in Duitse uniformen, 's avonds aan de ingang van zijn woning hebben gewacht op dezen „Himmler van Polen".

Toen hij uit zijn koets stapte werd hij neergeschoten. De aanranders ontvluchtten. Kruger werd getroffen door machinegeweerkogels, doch leefde nog de gehele nacht van Woensdag.

Poolse kringen deelden mede, dat Kruger No. 2 is het commando is van Gouverneur Generaal Hans Frank. Op duivelse wijze zou hij de massa-arrestaties, deportaties en executies zonder berechting hebben geleid. (Londen, (AP) 12.5).

CLARK GABLE NEEMT AAN DE AANVAL OP ANTWERPEN DEEL

Het Hoofdkwartier van het 8e Noordamerikaanse luchtcorps maakte bekend, dat de filmacteur Clark Gable aan zijn eerste aanval deelnam. Hij ging als waarnemer mede bij de aanval van Vliegende Forten op Antwerpen. Gable zou hebben gezegd: „Ik genoot ervan en leerde veel." Het vliegtuig liep slechts twee kleine gaten op van het afweervuur. De vlieger zeide, dat de tocht kalm verliep. Gable, die vóór zijn aankomst uit de Verenigde Staten werd gequalificeerd als lucht-kanonnier, behoefde niet te schieten (Londen, (AP) 12.5).

MIJNEN IN VIJANDELIJKE WATEREN GELEGD.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart meldde: „In de afgelopen nacht legden vliegtuigen van het Bommenwerperscommando, zonder daarbij verliezen te lijden, mijnen in de vijandelijke wateren. 7 Vliegtuigen van het Kustcommando worden vermist van verkenningen, die gisteren langs de Noorse kust werden uitgevoerd (Londen, (AP) 10.5).

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **Londen:** Het Italiaanse communiqué deelt mede, dat het Italiaanse 1e leger met ere gevallen is nadat de laatste weerstand van de as op Afrikaans grondgebied hedenmorgen geëindigd is in opdracht van den Duce. Het communiqué, dat door Rome werd uitgezonden, geleek meer op een begrafenisrede dan op een militair bulletin. Er werden geen gevechten gemeld, omdat er geen waren. Na het voorlezen van het communiqué werd door de radio een dodenmars gespeeld.

— **Londen:** De Duitse radio brak het stilzwijgen over de rampzalige nederlaag van de as in Noord-Afrika met de voorlezing van het Italiaanse communiqué.

— **New York:** President Enrique Penaranda van Bolivia is in New York aangekomen na een bezoek te hebben gebracht aan Ottawa in Canada. Hij werd bij zijn ankomst ontvangen door Burgemeester Fiorello LaGuardia.

— **Een vooruitgeschoven basis in de Stille Zuidzee:** AP-correspondent Leif Erickson seint, dat volgens bekendmaking van het commando in de Stille Zuidzee Admiraal William F. Halsey, opperbevelhebber van de vloot in dit gebied, voor de eerste maal heeft geconfereerd met Generaal Douglas Mac Arthur, in het hoofdkwartier van laatstgenoemde in Australië. De besprekingen betroffen de nauwe samenwerking en coördinatie tussen de beide commando's, teneinde de middelen, die tot hun beschikking staan, zo doeltreffend mogelijk te gebruiken.

— **Hoofdkwartier van het Britse 1e leger in Tunis:** Daniel de Luce seint, dat Generaal Von Arnim, de gevangen Duitse opperbevelhebber in Tunis, door Generaal Anderson ontvangen werd in een tent op een groene wei vanwaaruit de Geallieerd strijd geleid werd. De Duitser, die nabij Sainte Marie du Zit gevangen werd, zat geheel onder de stof. Hij weigerde eerst Andersons eisen van onvoorwaardelijke overgave te aanvaarden, doch gaf later toe.

— **Londen:** Het Britse Ministerie van Luchtvaart meldde: „Gisteravond vielen torpedo-dragende Hampdens van het Kustcommando, geëscorteerd door Beaufighters van het Kustcommando, een vijandelijk bevoorradingsschip aan nabij de Noorse kust. Het schip werd getroffen en zinkende achtergelaten. Geen enkel vliegtuig wordt vermist."

— **Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika:** William King meldt, dat de Geallieerde luchtmacht haar laatste bom gistermorgen in Afrika geworpen heeft. Dit geschiedde door een vliegtuig van de woestijn. Deze luchtmacht had ook de eerste bom geworpen, nl. op Tobruk, toen Italië in oorlog kwam.

Curaçao.

PAUS 26 JAAR BISSCHOP.

Morgen zal het 26 jaar geleden zijn, dat Zijne Heiligheid Paus Pius XII tot Bisschop gewijd werd. Wij verzoeken den gelovigen dringend met gebeden en Heilige Communies deze dag te vieren. De ontzaggelijke verantwoordelijkheid, die Onze Vader in Christus in deze barre tijden te dragen heeft, moeten wij verlichten door ons gebed en door ons voorbeeldig leven.

VICE-CONSUL VAN VENEZUELA.

Tot vice-consul van de Verenigde Staten van Venezuela op Curaçao is benoemd José Almilcar Fonseca.

HET LUCHTALARM VAN 10 MEI.

De Gouvernementspersdienst schrijft: Van bevoegde zijde vernemen wij, dat de op 10 Mei gehouden militaire oefening lang tevoren was voorbereid. Men meende, dat de kerkdiensten dan geëindigd zouden zijn. Ten gevolge der radio-uitzendingen is dit niet overal het geval geweest, ofschoon ook elders bij luchtalarm kerkdiensten worden voortgezet, zal bij volgende gelegenheden getracht worden stoornis bij godsdienstoefeningen te voorkomen.

KAPITEIN MEYBOOM NAAR SURINAME.

Gisteren vertrok Kapitein Cornelis M. Meyboom voor een dienstreis naar Suriname. Kapitein Meyboom wordt eerst 23 Mei terug verwacht.

VELDRABBIJN UNGER BEZOEKT CURAÇAO.

Kapitein Unger, Noordmerikaans Veldrabbijn in deze Sector, bracht in de afgelopen week een bezoek aan de Curaçaose basis. Hij sprak met de Joodse soldaten en hield verschillende diensten voor hen.

LUITENANT KOLONEL SANDUSKY VERTROKKEN.

Luitenant Kolonel H. E. Sandusky der Noordamerikaanse strijdkrachten alhier, is overgeplaatst naar een hoger hoofdkwartier en een nieuwe post. Bij zijn vertrek uit Curaçao zeide hij: „Ik gevoel mij alsof ik mijn eigen woonplaats verliet".

VERENIGINGSNIEUWS.

Katholieke Sport Centrale: Clubs, wensen deel te nemen aan het Korfbal-tournooi worden er aan herinnerd, dat het twaalftal schriftelijk moet worden opgegeven.

DE CHARO-ZAAK.

Gisteren werd de zaak behandeld tegen de twee aanranders in de bekende zaak Charo. Officier van Justitie in deze zaak was Willem F. M. Lampe, die ons zijn requisitoir toezond, dat als volgt luidt:

Het is de eerste maal in mijn ambtelijke loopbaan als Vervolgingsambtenaar, dat ik een dergelijke brutale en schaamteloze aanval op persoonlijke vrijheid in zijn ergste soort, heb moeten vervolgen. Ik zou nooit geloofd hebben, dat de criminele tendenz van sommige kinderen des lands zulk een stadium van verdorvenheid en van perversiteit had bereikt, om zich te wagen aan misdrijven, welke m.i. niet onderdoen voor dezulke welke in de onderwereld van Chicago en New York plegen voor te komen.

Toen ik verleden jaar van het gebeurde kennis nam, dacht ik voor een ogenblik te doen te hebben met een sterk overdreven beeld van de werkelijkheid. De verhalen der aangevallenen klonken mij toen zo novèl-achtig [romantisch?] in de oren, dat ik niet kon nalaten te denken, dat de fantasie wellicht in de weergave der feiten een belangrijke rol had gespeeld.

Thans zie ik, dat ik mij grovelijk heb vergist. De bekentenissen van deze twee Curaçaose boeven bevestigen tot in de kleinste détails de verklaringen van de getuigen Profeet en Curiel, die beiden in de bewuste nacht van 14 op 15 Maart 1942 in de buurt van „Charo" in de strik vielen van deze twee bandieten.

De herroeping thans door den beklaagde Dorothea van zijn gerechtelijke bekentenis is niet in het minst gestaafd met aannemelijke gronden. Immers de door hem aangevoerde gronden voor het afleggen van een bekentenis voor den Rechter-Commissaris, nl. dwang door de politie — bangheid — en vrijlating zijn alle stuk voor stuk ontzenuwd geworden.

Ik vraag mij dan ook af, wanneer deze beklaagde onschuldig ware geweest, hoe zou hij dan in hemelsnaam in staat geweest zijn om zóveel biezonderheden van het geval te verklaren betreffende daden en woorden, welke precies kloppen met de verklaringen van de hoofdgetuigen Profeet, Curiel en Melfort. Slechts een ingewijde kon dit alles zo precies geweten hebben. Wij kunnen daarom deze ontkentenis geheel negeren en er geen acht op slaan.

Vooral als ik denk aan de vernederende, beledigende zowel als kwetsende handelingen, welke biezonderlijk de getuige Curiel, onder bedreiging met geweld, had moeten verduren van de handen van deze twee misdadigers, dan stijgt mij het bloed naar het hoofd. Het is geen kleinigheid, Mijnheer de Rechter, om in een donkere nacht, op een afgelegen plek, door twee onbekende landlopers te worden aangevallen op een wijze, zoals dat omschreven is in de respectieve dagvaardingen. Men moet zo iets hebben meegemaakt om in staat te zijn daarover te kunnen oordelen. Ik zeg dit, in verband met de houding van den getuige Profeet in die bewuste nacht. Ik weet niet of ik, onder de gegeven omstandigheden, waarin getuige Profeet zich toen bevond, mijn leven niet zou hebben gewaagd. Het was voor dezen man, toen verloofd met getuige Curiel, de pijnlijkste momenten zijns levens om daar, vlak voor zijn ogen, zijn aanstaande echtgenote te zien mishandelen, martelen en beledigen op een dergelijke gruwelijke en beestachtige wijze.

Doch achteraf bezien, geloof ik toch, dat getuige Profeet verstandig heeft gehandeld, want nu heeft hij en zijn inmiddels geworden echtgenote, de getuige Curiel, de innerlijke voldoening om hun twee aanranders in de beklaagdenbank te zien terechtstaan, voor de voor deze twee getuigen zo grievende handelingen.

De tijd van het recht is thans voor hen aangebroken. Een jaar lang wisten de beklaagden zich schuil te houden onder de mist der onbekendheid en toen zij dachten, dat het gevaar voor goed was geweken en de zaak de vergetelheid was ingegaan, toen sloeg de recherche haar slag. De zaak was bij de recherche nimmer als verloren of vergeten afgeschreven. Dag en nacht werd er in stilte en in het grootste geheim daaraan gewerkt, totdat onlangs in een andere strafzaak, waarbij een dezer twee beklaagden, betrokken was, de waarheid in deze zaak aan het licht kwam.

Ik slaakte toen een zucht van verlichting, want het zòu voor ons, die ten behoeve van onze samenleving de strafwetten moeten handhaven en toepassen, een vreselijke teleurstelling zijn geweest, wanneer zulke gevaarlijke elementen hun straffen zouden moeten zijn ontkomen. De gemoederen van de Curaçaose gemeenschap, door deze verontrustende misdrijven zeer geschokt, kunnen nu weer tot bedaren komen. Haar vertrouwen in de waakzaamheid onzer politie kan haar gerust stellen voor de toekomst.

Ik acht het daarom mijn plicht om van deze plaats af een woord van biezondere lof te richten tot de recherche, in het biezonder tot de mannen, die zo actief en zo flink zijn geweest om deze lelijke misdaad aan het licht te brengen, een misdaad, die niet slechts slaat op de delinquenten zelf, maar helaas, naar buiten gezien, tevens haar schaduw werpt op het anders goedige Curaçaose volk. Wij zijn ervan bewust, dat er misschien nog enkele „kwaden" hier ronddolen, die voor onze samenleving een gevaar kunnen opleveren, doch Curaçao mag zich overigens gelukkig prijzen, dat dit aantal zeer beperkt is, al worden wij van tijd tot tijd opgeschrikt en verrast door een buitengewoon geval.

Deze laffe daad weerspiegelt de inhumane inborst dezer beklaagden. Onze samenleving moet tot elke prijs prix, tegen dergelijke schepselen worden beschermd. Ik vertrouw dan ook Mijnheer de Rechter, dat UEdelAchtbare het met mij eens zal zijn, dat hier de zwaarste straffen dienen te worden opgelegd. Ik betreur het ten zeerste, dat de verzwarende verduisteringsbepaling voor dit geval te laat is gekomen.

Resumerende besluit ik, dat m.i. het wettig en overtuigend bewijs is geleverd van al de feiten de beklaagden, ieder afzonderlijk, bij dagvaarding ten laste gelegd, zowel als hun schuld daaraan en wel door hun bekentenissen, aangevuld door de beëedigde verklaringen van de getuigen Profeet en Curiel, zijnde de personen tegen wie de msidrijven zijn gepleegd en tal van andere aanwijzingen voortvloeiende uit het ambtsedig proces-verbaal, alles in onderling verband en samenhang beschouwd.

Waar wij hier te maken hebben met de samenloop van verschillende feiten, waarop verschillende straf-maxima voorgeschreven staan, kan hier het zwaarste maximum worden opgelegd verhoogd met een derde. In dit geval geldt het maximum van het misdrijf van „verkrachting", waartegen 12 jaar gevangenisstraf bedreigd staat, verhoogd met $1/3$ dus totaal 16 jaar gevangenisstraf. Ik meen, EdelAchtbare, dat deze twee beklaagden elke dag van dit strafmaximum hebben verdiend.

Ik requireer daarom veroordeling van beide beklaagden, ieder, tot gevangenisstraf voor de tijd van zestien jaar, met aftrek van praeventieve hechtenis en met bepaling:

1o. dat zij aan openbare werken zullen worden tewerk gesteld; en

2o. dat bekendheid worde gegeven aan deze rechterlijke uitspraak op de wijze als door den rechter in het vonnis te bepalen.

OFFICIELE BEKENDMAKINGEN.

Verlof: J. H. van Werkhoven, commies ter Administratie van Financiën, 30 dagen vrijstelling van dienst met vergunning deze vrijstelling van dienst geheel of gedeeltelijk in Venezuela door te brengen; J. B. v/d Linde Schotborgh, klerk 1ste klasse ten Postkantore alhier, 4 weken vrijstelling van dienst; J. G. van Gendt, hulploods op Curaçao, 4 weken vrijstelling van dienst en met vergunning bedoelde vrijstelling van dienst geheel of gedeeltelijk in Sto. Domingo te mogen doorbrengen; J. W. P. Peiliker, Hoofd van de Landsradiodienst, alhier 2 weken vrijstelling van dienst en in aansluiting daarop 5 maanden binnenlands verlof wegens langdurige onafgebroken dienst, met vergunning dit verlof geheel of gedeeltelijk in het buitenland door te brengen.

Werkzaamstelling: J. H. Perret Gentil Lz. ten kantore van de Gouvernements-Accountantsdienst alhier.

Benoeming: P. A. van Stuivenberg, technisch ambtenaar bij de Landswatervoorzieningsdienst tot Onder-Directeur van de Landswatervoorzieningsdienst; E. S. Cardoze, klerk ten kantore van de Districtmeester van het 2de district op Curaçao tot hulpambtenaar van de Burgerlijke Stand in het tweede district op Curaçao; J. H. Sprockel tot lid van de Raad van Toezicht op de Koloniale Postspaarbank.

Eervol ontslag: J. W. P. Peiliker, Hoofd van de Landsradiodienst, alhier, op zijn verzoek, onder dankbetuiging voor de door hem aan de Lande bewezen diensten, datum ingang 1 October 1943.

Eervol ontheven: Mevr. L. M. Brown geb. Badaracco, belast met werkzaamheden bij de Censuur uit deze functie, op haar verzoek.

De Gouvernements-Secretaris,
C. F. Gronemeijer.

BURGERLIJKE STAND VAN CURAÇAO.

Bevallen op Mei: 1 Bel, Lydia Georgetina echtg. v. Kenswiel, W. H. z; 2 Lesire, Elsa Petra echtg. v. Rodriguez, V. A. z; 2 Piternella, Rosa Carmen echtg. v. Pietersz, Th. A. z; 2 Dania, Gloria Maria Isabel echtg. v. Advokaat, C. d; 4 Thielman, Romana Paulina echtg. v. Smit, A. J. z; 4 Martiena, Maria Carmen echtg. v. Lispier, G. d; 5 Saso, America Petronilia echtg. v. Francisca, Ch. S. z; 1 Daal, Maria Louisa d; 4 Martina, Maria Theresa echtg. v. Isidora, M. z; 4 Craane, Ocraanea Wilhelmina echtg. v. Crawfurd, H. A. z; 5 Leon, Eliodora echtg. v. Isenia, L. A. z; **April** 30 Bakker, Dingena Maaike echtg. v. Botterweg, G. J. z; 29 Kortijn, Gijsbertha Petronia echtg. v. Salome, H. J. z; 30 Henriquez, Edita Nestora echtg. v. Lauf, J. O. z; Rojer, Francisca Florence echtg. v. Fraai, M. A. z; van Heyningen, Johanna Constantia z; Granviel, Anna Maximiliana z.

Ondertrouwd op Mei: 5 Eerhart, Johannes Wilhelmus en van der Veen, Jeltje; 6 van Rosberg, Seferina Johan Jacob en Henriquez, Dominilia Sila; Martijn, Teclo Eufemio en Klooster, Rosilia Anastacia; Looks, Camilo Martin en Djaoen, Gijsbertha Maria; Alexander, Mengiel Leoncito en Houtman, Priscilla Albertha; Timmer, John George en Brown, Edna Clarisa; Martina, Francisco Pedro en Rosario, Zenaida; Wilmans, Thomas Codwin en Richardson, Mary.

Getrouwd op Mei: 4 Thoden van Velzen, Hendrik Gottlieb Ernst Carl en de Horn, Geertruida Margaretha Maria; 5 Jacoetoe, Vincento Paulus en Lanooij, Maria Felicia; Mariana, Eleuterio Martina, Virginia Antonia; Lopez, Natalio en Mejia, Ramona Segunda; Agustien, Odulio Martir en Chirino, Seferina; Domacassee, Luis Bernardo en Coffi, Petra Alcantara; Tjon Kwan Paw, Alexander Maximiliaan en Schiff, Elizabeth Selina Jozephine; Martis, Nicolaas Johannes en Henriquez, Olimpia Berta; 6 Medema, Gustavo Adolfo en Rojer, Jeanne Louisa Constancia; Forbuis, Andresito Corsino en Calmera, Ildavina Cornelia.

Overleden op April 26: Croes, Maria Candida echtg. v. Croes, M. 26 j.; Sloop, Alfred echtg. v. da Costa Gomez, M. B. 62 j.; **Mei:** 2 Kirindongo, Eustacio Remilio Cerilio echtg. v. Benita, I. C. 33 j.; 3 Valerian, Theresita Eufemia 13 j.; Ernando Paulina Virginia echtg. v. Pascal, E. E. 43 j.

EMMASTAD

WACHTDIENSTEN: Do. 13 Mei:

Telegram Afdeling: Pons, tel. 675, Amalia van Solmslaan 13.

Shipping & Supplies: Meinster, tel. 304, L. de Colignylaan 20.

Scheepvaart Afdeling: v.d. Harst, tel. 701, Emmastad 104.

Dok-afdeling: Prins, tel. 330.

Geschiedenis van Bonaire

XIII.

De gewenste verandering kwam in het jaar 1827. Het werd hoe langer hoe duidelijker, dat het grote aantal slaven, die van de povere geestelijke hulp nog wel het minst konden profiteren, niet met de watapana alleen tot onderdanigheid waren te brengen. Hun harde ruggen schenen de slagen niet meer te voelen, en diefstal, zedenmisdrijven, en balorigheden namen met de dag toe. De opzichters wisten geen raad meer. Toen ging de Gezaghebber er te Curaçao op aandringen, om een geestelijke op het eiland toe te laten, want dat was volgens hem de enige mogelijkheid om er orde en tucht onder te krijgen. Of hij er zichzelf van bewust is geweest of niet, hij heeft met zijn voorstel een diepe waarheid uitgesproken. Met geweld kweekt men geen eerbied voor het gezag, noch liefde voor de arbeid, noch de kunst de moeilijkheden van het leven te boven te komen.

De pastoor kwam: het was de heer **Bernardus Eisenbeil**. Zijn eerste werk was het bouwen van een kerk, hoewel de middelen gering waren. Natuurlijk kwam het gebouw dáár te staan, waar de meeste mensen woonden, en dat is de Plaja. Maar nog nooit had men een huis van zulke afmetingen gebouwd, en dit gebrek aan ondervinding kwam den ijverigen herder duur te staan. Bijna voltooid, stortte het gehele gebouw als een kaartenhuis ineen. Een intekenlijst ging rond bij de weinige welgestelden om steun voor de wederopbouw, de Gouverneur hielp goed mee door verlof te geven, dat de landsslaven mochten medewerken. En zo stond er drie maanden later een nieuwe kerk, zo hecht gebouwd, dat zij er nu nog staat.

Onmiddellijk ook richtte hij te Rincón een hutje als pastorie en kerk in, op de helling van de Para-Mira berg, om daar bij tussenpozen de bedieningen te kunnen oefenen. Tien jaren later kwam er iets verder op een nieuw kapelletje. Maar de gouvernementsslaven, waarvoor toch eigenlijk een geestelijke naar Bonaire geroepen was, waren met deze voorzieningen nog het minst gebaat. Juist wanneer de pastoor op de Plaja moest zijn, waren zij thuis, en als hij naar Rincón kon komen waren zij overal verspreid op het werk. Eerst toen in **1856** Rincón een zelfstandige parochie werd met een eigen kerk, kon hun geestelijk heil naar behoren behartigd worden. En ook dit geschiedde op aandringen van het bestuur, en wel om dezelfde redenen als waarom men voorheen den eersten geestelijke aangevraagd had.

Maar ondanks het feit, dat het gouvernement zelf de geestelijken gewenst had, heeft het de bloei van het godsdienstige leven toch heraaldelijk en op weinig liefderijke wijze trachten tegen te werken.

Er heeft een verbod bestaan om op Bonaire meer dan één geestelijke toe te laten. Angelus luiden werd verboden, klokluiden beperkt, en nog vele andere onaangenaamheden kwamen voor. Men kan met recht zeggen, dat de Kerk hier tegen de verdrukking is in gegroeid. Materieel is het haar nog nooit voor de wind gegaan. In de parochiearchieven vinden we dat in 1844 de gezamenlijke collecten van het gehele jaar f 15.86½ bedroegen! In 1747 kwam er een Protestants kerkje bij; de gemeente telde toen zeventig leden. Tot over de honderd heeft ze het nooit kunnen brengen.

Een jaar nadat de eerste pastoor hier gekomen was, heeft men te Curaçao trachten te bewerken, dat er op Bonaire door het Gouvernement twee ingezetenen enigermate zouden bezoldigd worden om de slaven te **leren lezen**; maar dat werd geweigerd. Later werd er wel een landsschooltje **opgericht**, waarvoor de leerkracht nog wel f 800 ontving, maar het leidde een pover bestaan. Een verzoek het schooltje aan Zusters over te doen werd echter geweigerd. Toch zag de pastoor er wel reden in om voor een bevolking, die zo goed als geheel Katholiek was, ook katholiek onderwijs te vergen. Hij diende daarom in 1848 een verzoek in om op eigen kosten een school te beginnen met Zusters als leerkrachten, maar ook dat werd van de hand gewezen, en een paar maanden later kwam er een niet-Katholiek onderwijzer, met een salaris van f 900 per jaar.

In 1851 eindelijk, toen de ondervinding uitwees, dat er maar zeer weinig kinderen op het landsschooltje kwamen, gelukte het Mons. Niewindt verlof te krijgen om een **particuliere school** te openen. Er zou uit Nederland een onderwijzer komen, maar die verscheen niet, zodat een andere, op Curaçao reeds werkzame leerkracht, voor hem in de plaats kwam. Zijn tractement werd door vele kleine beetjes bijeengebracht. Hij hield het echter slechts vier jaren uit, iets, wat het gelukkige gevolg had, dat de **Zusters van Roozendaal** in 1855 het schooltje overnamen. Dezelfde zusters openden in 1866 een schooltje te Rincón, in de voormalige kerk. Later, in 1895 bouwden zij te Kralendijk een nieuwe, grotere school, en in 1914 kwamen de jongens apart in een gebouw onder de leiding van de **Fraters van Tilburg**.

De jaartallen zijn dor, maar het werk, dat door de geestelijken in dikwijls zeer zware omstandigheden verricht is, heeft de zegen van boven in rijke mate over dit eiland doen neerdalen. Bonaire, dat eens in geestelijk opzicht een vrijgevochten land was, waar eenieder leefde zoals het hem behaagde, is na lange jaren stoere arbeid geworden tot een land, dat tot voorbeeld strekken mag.

HISTORISCH KLEINGOED.

Directeur Pay liet in 1721 Bonaire[s] bodem onderzoeken. Het resultaat wa[s]: Het eiland bevat in het geheel ge[en] edele metalen.

In het jaar 1837 werd op de Zui[d]punt van het eiland een **vuurtoren** ge[-]bouwd. Een weelde was dat geenszins, want gemiddeld strandde er ieder ja[ar] één schip. Wat de bouw tegenhie[ld] was, dat iedere vuurtoren zowel vo[or] den landgenoot als voor den vijand e[en] gids betekende. Om zekerheid te kr[ij]gen of de vele ongelukken nu werk[e]lijk niet te voorkomen waren, liet h[et] Gouvernement zich raden door e[en] commissie van drie kapiteins. De[ze] oordeelden het niet nodig. Een ja[ar] later liep een van deze drie met z[ijn] een vaart op Bonaire's kust te plett[er], dat de bark verloren ging en de ka[pi]tein omkwam. Toen was er geen r[aad] meer nodig en werd de toren gebouw[d].

Op Bonaire heerste ook herhaalde[lijk] de **gele koorts**, maar niet zo hevig [als] op Curaçao, daar deze ziekte voorn[a]melijk niet-geacclimatiseerden aant[ast] en die waren er weinig. Een zuster [van] Rincón viel als slachtoffer.

Wordt vervolg[d]